

กระทู้ถามที่ ๓๔๓ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕

เรื่อง ขอให้เร่งดำเนินการปราบปรามและป้องกันการระบาดของโรคไข้เลือดออก

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงสาธารณสุข ดังต่อไปนี้

ขณะนี้ไข้เลือดออกกำลังระบาดในจังหวัดลพบุรีเกือบทุกอำเภอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อำเภอโคกเจริญ อำเภอสชัยบาดาล อำเภอลำสนธิ อำเภอสระโบสถ์ อำเภอพัฒนานิคม อำเภอหนองม่วง ทำให้มีผู้เสียชีวิตไปแล้วจำนวนหลายคน ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ และขณะนี้ นายพหล วรปัญญา สมาชิกสภาจังหวัดลพบุรี ก็ติดเชื้อเป็นไข้เลือดออก จึงขอให้เร่งดำเนินการปราบปรามและป้องกันโดยขอคำสั่งแพทย์และพยาบาลจากต่างท้องที่ไปช่วยทำการรักษา รวมทั้งหายาป้องกันและรักษาเพราะโรคไข้เลือดออกเป็นอันตรายอย่างมาก สามารถติดเชื้อได้ทุกโอกาส เพราะพาหะนำโรคคือยุงไปติดต่อกันและคนก็ติดต่อเชื่อมโยงไปได้เร็ว จึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลมีแผนและการป้องกันมิให้เชื้อไข้เลือดออกแพร่ระบาดจากจังหวัดลพบุรีไปยังที่อื่นๆ หรือไม่ หากมี ขอทราบรายละเอียด

๒. กระทรวงสาธารณสุขมีแผนขอรับการช่วยเหลือจากหน่วยงานใดบ้าง หากมีขอทราบรายละเอียด ถ้าไม่มีจะให้ขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่สามารถปราบปรามไข้เลือดออก ไข้มาลาเรียได้ เช่น หน่วยงานของการรถไฟแห่งประเทศไทย กรมชลประทาน และหน่วยงานต่างๆ ที่มีแพทย์ พยาบาล และโรงพยาบาลทั้งของรัฐและเอกชนจะได้หรือไม่ ประการใด ถ้ามีได้เพราะเหตุใด ขอทราบรายละเอียด

๓. ปัจจุบันมีรายงานผู้เสียชีวิตเป็นเด็กและผู้ใหญ่จำนวนเท่าใด ขอทราบรายละเอียด

๔. ไข้เลือดออกได้ระบาดในท้องที่ ตำบล อำเภอ และจังหวัดใดบ้าง ขอทราบรายละเอียด

๕. การป้องกันและปราบปรามไข้เลือดออกมีวิธีและจะต้องปฏิบัติอย่างไร ขอทราบรายละเอียด
ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

นิคม วรปัญญา

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย

จังหวัดลพบุรี

คำตอบกระทู้ถามที่ ๓๕๓ ร.

ของ นายนิยม วรปัญญา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลพบุรี
เรื่อง ขอให้เร่งดำเนินการปราบปรามและป้องกันการระบาดของโรคไข้เลือดออก

ข้าพเจ้า นางสุดารัตน์ เกยุราพันธุ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ขอตอบกระทู้ถาม เรื่อง ขอให้เร่งดำเนินการปราบปรามและป้องกันการระบาดของโรคไข้เลือดออก ข้าพเจ้าขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ ดังนี้

โรคไข้เลือดออกพบในประเทศไทยก่อนปี พ.ศ. ๒๕๓๒ การระบาดครั้งแรกเกิดขึ้นในเขตกรุงเทพฯ - ชลบุรี ในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ อัตราป่วย ๑๐.๖ ต่อประชากรแสนคน ต่อมาโรคได้แพร่ระบาดไปทุกจังหวัด ในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ และทุกตำบลในปัจจุบัน ซึ่งในอนาคตอาจจะระบาดไปทุกหมู่บ้านของประเทศไทย หากไม่ดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคอย่างจริงจัง

คำถามที่ ๑ รัฐบาลมีแผนและการป้องกันมิให้เชื้อไข้เลือดออกแพร่ระบาดจากจังหวัดลพบุรีไปยังที่อื่นๆ หรือไม่ หากมีขอทราบรายละเอียด

คำตอบ เนื่องจากในปี ๒๕๕๔ สถานการณ์โรคไข้เลือดออกมีระบาดครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยเฉพาะในเขต ๒ จังหวัดลพบุรีมีอัตราป่วยสูงสุด รองลงมาเป็นจังหวัดนครนายก และสระบุรี ดังนั้น กระทรวงสาธารณสุข จึงได้มอบหมายให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งรับผิดชอบดูแลในแต่ละเขต กำชับให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกแห่งเร่งรณรงค์ในการควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออกอย่างจริงจัง ซึ่งวิธีการที่ดีที่สุดคือการควบคุมปริมาณลูกน้ำยุงลายตามแหล่งน้ำขังต่างๆ ให้หมดไป

ซึ่งการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยการกำจัดยุงลายจะต้องดำเนินการทุกหมู่บ้านอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จำเป็นจะต้องใช้งบประมาณและบุคลากรที่มีจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสามารถดำเนินการได้โดยใช้หลักระบาดวิทยามาประยุกต์ใช้งานป้องกันและควบคุมโรคให้เหมาะสม เพื่อจะให้มีมาตรการต่างๆ ได้ลงสู่กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ได้อย่างถูกต้อง ด้วยเหตุนี้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจึงมีนโยบายให้แต่ละจังหวัดมีผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันและควบคุมโรค เป็นเสมือนเสนาธิการ เพื่อนำความรู้และกลยุทธ์ไปใช้วางแผนกำหนดทิศทาง ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกในพื้นที่ที่รับผิดชอบอย่างจริงจัง

คำถามที่ ๒ กระทรวงสาธารณสุขมีแผนขอรับการช่วยเหลือจากหน่วยงานใดบ้าง หากมีขอทราบรายละเอียด ถ้าไม่มีจะให้ขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่สามารถปราบปรามไข้เลือดออก

ไขมาลาเรียได้ เช่น หน่วยงานของการรถไฟแห่งประเทศไทย กรมชลประทาน และหน่วยงานต่างๆ ที่มีแพทย์ พยาบาล และโรงพยาบาลทั้งของรัฐและเอกชน จะได้หรือไม่ ประการใด ถ้ามิได้เพราะเหตุใด ขอทราบรายละเอียด

คำตอบ ในการรณรงค์เพื่อควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออกนั้น กระทรวงสาธารณสุขได้ขอรับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ หลายอย่าง เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในการฉีดพ่นยาเคมีเพื่อกำจัดยุงลาย ตลอดจนครูจากสถานศึกษาต่างๆ ทั่วประเทศ ในการสร้างความรู้ สร้างความตระหนักและร่วมช่วยกันกำจัดยุงลายโดยนักเรียน ทั้งที่บริเวณโรงเรียน ชุมชน และในบ้านของตนเอง

ส่วนในการรักษาพยาบาลนั้น ทุกสถานบริการทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้ให้ความร่วมมือในการตรวจรักษาผู้ป่วย ซึ่งส่วนใหญ่สามารถรักษาได้ทันท่วงที จึงเห็นได้ว่าในจังหวัดลพบุรี มีจำนวนผู้เสียชีวิตเพียง ๔ คน จากจำนวนผู้ป่วย ๒,๕๑๘ คน (คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๕๘ ของผู้ป่วยในจังหวัดลพบุรีทั้งหมด)

คำถามที่ ๓ ปัจจุบันมีรายงานผู้เสียชีวิตเป็นเด็กและผู้ใหญ่จำนวนเท่าใด ขอทราบรายละเอียด คำตอบ ในปี ๒๕๔๔ (ข้อมูลถึงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๔) มีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกเสียชีวิต รวมทั้งสิ้นจำนวน ๒๐๕ ราย คิดเป็นอัตราป่วยตายร้อยละ ๐.๑๖ แยกเป็นกลุ่มอายุ ๐ - ๕ ปี จำนวน ๑๐๓ ราย ๑๐ - ๑๔ ปี จำนวน ๔๔ ราย ๑๕ - ๖๔ ปี จำนวน ๕๘ ราย เมื่อดูเป็นรายภาค ภาคกลางมีจำนวนผู้เสียชีวิตมากที่สุด คือ ๕๘ ราย รองลงมา คือภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ

คำถามที่ ๔ ไข้เลือดออกได้ระบาดในท้องที่ ตำบล อำเภอ และจังหวัดใดบ้าง ขอทราบรายละเอียด

คำตอบ โรคไข้เลือดออกพบในประเทศไทยก่อนปี พ.ศ. ๒๔๙๒ การระบาดครั้งแรกเกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร - ธนบุรี ในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ อัตราป่วย ๑๐.๖ ต่อประชากรแสนคน ต่อมาโรคได้แพร่ระบาดไปทุกจังหวัด ในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ และทุกตำบลในปัจจุบัน ซึ่งในอนาคตอาจจะระบาดไปทุกหมู่บ้านของประเทศไทย หากไม่ดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคอย่างจริงจัง

กองระบาดวิทยาได้รับรายงานผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก (ณ วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๔) รวมทั้งสิ้น ๑๒๗,๓๐๓ ราย คิดเป็นอัตราป่วย ๒๐๕.๗๓ ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต ๒๐๕ ราย คิดเป็นอัตราป่วยตายร้อยละ ๐.๑๖ ซึ่งเป็นอัตราป่วยที่เพิ่มขึ้น ๕ เท่า เมื่อเทียบกับ พ.ศ. ๒๕๔๒ (๒๔,๘๒๖ ราย ๔๐.๓๒ ต่อประชากรแสนคน) และ ๖.๘ เท่า เมื่อเทียบกับ พ.ศ. ๒๕๔๓ (๑๘,๖๑๗ ราย ๓๐.๑๔ ต่อประชากรแสนคน) แต่อัตราป่วยของปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ขณะนี้มากกว่า พ.ศ. ๒๕๔๐

(๑๐๑,๖๘๕ ราย, ๑๖๗.๗๘ ต่อประชากรแสนคน) และเริ่มที่จะเข้าใกล้อัตราป่วยของปี พ.ศ. ๒๕๔๑ (๑๒๘,๕๕๕ ราย, ๒๑๑.๔๒ ต่อประชากรแสนคน)

ภาคใต้ มีอัตราป่วยสูงสุด (๒๗๖.๖๖ ต่อประชากรแสนคน) รองลงมาเป็นภาคกลาง (๒๖๕.๗๒ ต่อประชากรแสนคน) ภาคเหนือ (๒๑๔.๔๕ ต่อประชากรแสนคน) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (๑๑๗.๐๘ ต่อประชากรแสนคน) ตามลำดับ

จังหวัดที่มีอัตราป่วยมากกว่า ๕๐ ต่อประชากรแสนคน มีทั้งหมด ๖๕ จังหวัด เป็นจังหวัดในภาคกลางและภาคใต้ทุกจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๕ จังหวัด จาก ๑๕ จังหวัด และภาคเหนือ ๑๔ จังหวัด จาก ๑๗ จังหวัด

จังหวัดที่มีอัตราป่วยต่ำกว่า ๕๐ ต่อประชากรแสนคน ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงราย น่าน สกลนคร อำนาจเจริญ มุกดาหาร และนครพนม

จัดเรียงลำดับจังหวัดที่มีอัตราป่วยสูง ๑๐ อันดับแรก ได้ดังนี้ จังหวัดสงขลา นครสวรรค์ ชลบุรี พิษณุโลก นครปฐม ปราจีนบุรี ยะลา อุทัยธานี ระยอง และตาก ตามลำดับ

ทุกเขตมีอัตราป่วยมากกว่า ๕๐ ต่อประชากรแสนคน เรียงลำดับได้ดังนี้ เขต ๘, ๑๒, ๓, ๕, ๔, ๑, ๒, ๑๑, ๕, ๗, ๖, และ ๑๐ ตามลำดับ

สำหรับจังหวัดลพบุรีซึ่งอยู่ในเขต ๒ นับว่าเป็นจังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงมาก พบผู้ป่วยถึง ๗ วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๔ ถึงจำนวน ๒,๕๑๘ คน คิดเป็นอัตรา ๓๓๐.๖๘ ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต ๔ คน คิดเป็นอัตรา ๐.๕๓ ต่อประชากรแสนคน ช่วงที่พบผู้ป่วยสูงสุด คือ มิถุนายน - สิงหาคม ๒๕๔๔ ดังนั้น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรีกำลังเร่งรณรงค์ป้องกันปัญหาอย่างเร่งด่วน

คำถามที่ ๕ การป้องกันและปราบปรามไข้เลือดออกมีวิธีและจะต้องปฏิบัติอย่างไร ขอทราบรายละเอียด

คำตอบ กระทรวงสาธารณสุขได้เร่งรัดการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของจังหวัด ควรยึดสาระสำคัญตามแผนปฏิบัติการโครงการประชาร่วมใจป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ดังนี้

๑. การเร่งรัดปรับปรุงสภาพแวดล้อมในครอบครัวและชุมชน โดยมีการปรับสภาพแวดล้อมที่บ้าน โรงเรียน วัด และศาสนสถาน สถานที่ทำงาน หน่วยงานราชการ ไม่ให้มีแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ซึ่งเป็นการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์หลักของโครงการประชาร่วมใจ มีแนวทางดังต่อไปนี้

๑.๑ ความร่วมมือของประชาชนทุกฝ่ายในชุมชน

๑.๒ ดำเนินการตามโครงการสถานที่ราชการปลอดลูกน้ำยุงลาย โดยเน้นสถานบริการสาธารณสุขทุกระดับ และขยายผลสู่หน่วยราชการอื่นๆ

๑.๓ เน้นการกำจัดลูกน้ำยุงลาย โดยวิธีทางกายภาพและชีวภาพเป็นหลัก เพื่อเป็นการประหยัด ถ้าจำเป็นต้องใช้ทรายอะเบท ควรใช้เฉพาะในแหล่งที่ไม่สามารถควบคุมด้วยวิธีอื่นได้ และควรมีทรายอะเบทกระจายในชุมชนให้ประชาชนซื้อหาได้ง่าย

๑.๔ การจัดทำพื้นที่ปลอดลูกน้ำยุงลายตัวอย่างเพื่อประชาสัมพันธ์และขยายผล

๒. ปรับปรุงการเฝ้าระวังโรคและควบคุมการระบาดของโรค

๒.๑ การเฝ้าระวังผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก

๒.๒ การเฝ้าระวังทางกีฏวิทยา โดยการสำรวจแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้ครอบคลุม

๒.๓ การสอบสวนโรค ควรมีทีมเคลื่อนที่เร็ว (Rapid response team)

๒.๔ การพ่นเคมีเพื่อควบคุมการระบาดของโรค

๓. การให้สุศึกษาและประชาสัมพันธ์เชิงรุก

๓.๑ ดำเนินการให้สุศึกษาและประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

๓.๒ ดำเนินการให้สุศึกษาและประชาสัมพันธ์อย่างครอบคลุมทุกช่องทาง

๓.๓ คิดค้นรูปแบบอื่นในการดำเนินงาน เช่น การใช้สื่อพื้นบ้าน ฯลฯ

๓.๔ การจัดสัปดาห์รณรงค์ป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก เป็นระยะที่แน่นอน

ให้สอดคล้องกับฤดูกาล

๔. การพัฒนาวิชาการ

๔.๑ การจัดประชุม/สัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพคน

๔.๒ การจัดประชุม/สัมมนาเพื่อพัฒนาวิชาการระดับชาติและนานาชาติ

๕. การพัฒนาระบบบริหารจัดการ

๕.๑ การจัดตั้งศูนย์ข้อมูล war room

๕.๒ การจัดตั้งทีมเคลื่อนที่เร็ว

๖. การพัฒนาความพร้อมของสถานบริการ

๖.๑ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร แพทย์ พยาบาล

๖.๒ การพัฒนาการรักษาพยาบาล เช่น คู่มือการวินิจฉัยและรักษาโรค